

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. március 4.¹

C-114/13. sz. ügy

Theodora Hendrika Bouman
kontra
Rijksdienst voor Pensioenen

(Az arbeidshof te Antwerpen [Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 1408/71/EGK rendelet — A 46a. cikk (3) bekezdésének c) pontja — Migráns munkavállalók szociális biztonsága — Öregségi és haláleseti biztosítás — Az ellátások kiszámítása — Halmazódást tiltó nemzeti szabályok — Az »önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás« fogalma — A kötelező biztosítási rendszer szerinti nemzeti nyugdíj, amely rendszerben lehetőség van bizonyos időre mentességet kérni a biztosítási tagság alól — Valamely másik tagállam illetékes intézménye által kiállított igazolás hatálya — 574/72/EK rendelet — 47. cikk”

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem először nyújt alkalmat a Bíróság számára az 1408/71/EGK rendelet² 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás alapján nyújtott ellátások” fogalmának értelmezésére, amely rendelkezés az említett ellátásokat kiveszi a halmazódást tiltó nemzeti szabályok hatálya alól.

2. Az alapügyben az arbeidshof te Antwerpen (antwerpeni munkaügyi bíróság, Belgium) azt a kérdést vizsgálja, hogy az említett rendelkezés magában foglalja-e azt a sajátos esetet, amelyben egy holland öregségi nyugdíj olyan biztosításból ered, amely főszabály szerint kötelező, azonban bizonyos körülmények között a biztosítási tagság alóli mentességről rendelkezik.

¹ — Eredeti nyelv: francia.

² — Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.) módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet).

Az 1408/71 rendeletet 2010. május 1-jétől hatályon kívül helyezte és felváltotta a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.). Az 1408/71 rendeletet mindazonáltal alkalmazni kell az alapjogvitában, mivel a korábbi szabályozás hatálya alatt elfogadott közigazgatási határozat vitatásáról van szó. A 883/2004 rendelet az 53. cikke (3) bekezdésének c) pontjában a jelen ügyben értelmezéssel lényegében azonos rendelkezést tartalmaz.

II – A jogi háttér

A – Az uniós jog

3. Az 1408/71 rendelet 46a. cikke, amint az a címéből is kitűnik, a tagállamok jogszabályai szerint rokkantsági, öregségi vagy túlélő hozzátartozói ellátásokra alkalmazandó csökkentésre, felfüggesztésre vagy visszavonásra vonatkozó általános rendelkezéseket tartalmazza.

4. Az említett rendelet 46a. cikkének (3) bekezdése szerint:

„Egy tagállam jogszabályaiban megállapított, csökkentésre, felfüggesztésre vagy visszavonásra vonatkozó rendelkezések alkalmazására a rokkantsági, öregségi vagy túlélő hozzátartozói ellátás és egy azonos típusú vagy különböző típusú ellátás, illetve egyéb jövedelem halmozódása esetén a következő szabályokat kell alkalmazni:

[...]

c) a másik tagállam jogszabályai szerint megszerzett, önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás alapján megállapított ellátások összegét nem kell figyelembe venni;

[...]”

5. Az 574/72/EGK rendeletnek³ „Az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítási időnek megfelelően járó összegek kiszámítása” című 47. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Minden egyes tagállam intézménye az általa alkalmazott jogszabályokkal összhangban kiszámítja azt az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítási időnek megfelelő összeget, amelyre [az 1408/71 rendelet] 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a másik tagállam visszavonásra, csökkentésre vagy felfüggesztésre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.”

B – A nemzeti jog

1. A belga jog

6. A munkavállalói öregségi és túlélő hozzátartozói nyugdíjrendszer általános szabályainak megállapításáról szóló 1967. december 21-i királyi rendelet (*Belgisch Staatsblad*, 1968. január 16., 441. o.) 52. cikke 1. §-ának (1) bekezdése szerint:

„Amennyiben a túlélő házastárs igényelhet egyrészt a munkavállalói nyugdíjrendszer alapján túlélő hozzátartozói nyugdíjat, másrészt egy vagy több öregségi nyugdíjat vagy annak minősülő ellátást a munkavállalói nyugdíjrendszer, vagy egy vagy több más nyugdíjrendszer alapján a túlélő hozzátartozói nyugdíj az említett öregségi nyugdíjnak csak azon túlélő hozzátartozói nyugdíj összege 110%-ának erejéig halmozódhat, amely a túlélő házastársnak a teljes pályafutása alapján járna.”

3 — Az 1992. április 30-i 1248/92/EGK tanácsi rendelettel (HL L 136., 7. o.) módosított, az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (HL L 74., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 83. o.; a továbbiakban: 574/72 rendelet). A 883/2004 rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 284., 1. o.), amely 2010. május 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezi az 574/72 rendeletet, ugyanezt a rendelkezést veszi át a 43. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében.

2. A holland jog

7. Az általános öregségi biztosításról szóló törvény (Algemene Ouderdomswet, a továbbiakban: AOW) a kötelező biztosítást többek között minden olyan holland állampolgár esetében előírja, aki a Holland Királyság területén lakik.

8. A társadalombiztosítás alá tartozó biztosítottak körének korlátozásáról és kiterjesztéséről szóló királyi rendelet (Besluit beperking en uitbreiding kring verzekeren volksverzekeringen, a továbbiakban: holland rendelet) 22. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„A kötelező, illetve a nem kötelező külföldi társadalombiztosítási rendszer, vagy valamely nemzetközi szervezet rendszere alapján ellátásra jogosult hollandiai lakóhellyel rendelkező személy, amennyiben nem Hollandiában dolgozik, a Nemzeti Nyugdíjbiztosítási Hivataltól kérelmére mentességet kaphat az [AOW] [...] alól abban az esetben, ha:

- a) folyamatos jelleggel kizárólag a jelen rendelkezés bevezető részében meghatározott ellátásra jogosult, és ezen ellátás havi összege a minimálberről és a legalacsonyabb szabadságról szóló törvény [Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag] 8. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott összeg legalább 70%-a;

[...]”

III – Az alapeljárás

9. T. H. Bouman holland állampolgár egy belga állampolgár házastársa volt, és 1957-től 1974-ig Belgiumban tartózkodott.

10. Mivel a férje 1968-ban elhunyt, T.H. Bouman 1969. szeptember 1-jétől túlélő hozzátartozói nyugdíjat kap.

11. Miután 1974-ben visszatért Hollandiába, T. H. Bouman járulékot fizetett annak érdekében, hogy az AOW alapján holland öregségi nyugdíjat szerezzen.

12. A nyugdíjkorhatárt megelőző utolsó négy évre, azaz 2003. augusztus 1-jétől T.H. Bouman a holland rendelet 22. cikke alapján kérésére mentességet kapott az AOW biztosítás alól. T.H. Bouman ennél fogva megszüntette a holland szociális biztonsági rendszerbe történő járulékfizetést, aminek az lett a következménye, hogy nem szerezte meg az AOW szerinti teljes mértékű nyugdíjjogosultságot.

13. A nyugdíjkorhatár betöltése, 2007. június 1-je óta az AOW szerinti nem teljes összegű nyugdíjat kap.

14. Az Office national des pensions belge (belga nemzeti nyugdíjhivatal) a 2009. február 4-i határozatában felülvizsgálta a T. H. Bouman által kapott túlélő hozzátartozói nyugdíj összegét, és úgy döntött, hogy azt – az AOW szerinti nyugdíj összegének figyelembevételével mellett – 2007. június 1-jei hatállyal lecsökkenti, és megtéríteti a folyósított túlfizetéseket.

15. 2009. május 4-én T.H. Bouman e határozattal szemben keresetet terjesztett elő az arbeidsrechtbank te Antwerpen (antwerpeni munkaügyi bíróság) előtt.

16. A felek a Sociale Verzekeringsbankhoz (holland társadalombiztosítási pénztár, a továbbiakban: SVB) fordultak annak meghatározása érdekében, hogy a T.H. Bouman által kapott ellátást önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás alapján nyújtják-e.

17. Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a 2009. július 31-i és 2010. június 15-i levelekben az SVB jelezte, hogy az AOW szerinti biztosítás főszabály szerint kötelező biztosítás, továbbá, hogy önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosításról csak két esetben lehet beszélni, azaz először is, ha az első kötelező biztosítás hatálybalépésétől számított egy éven belül kéri a biztosítással nem fedezett, múltbéli idők elismerését, vagy másodszor ha a biztosítási kötelezettség lejártát követő egy éven belül kéri a biztosítás önkéntes folytatását. Mindkét esetben elengedhetetlen az SVB-hez intézett kérelem, és az SVB szerint egyáltalán nem kétséges, hogy T. H. Bouman soha nem vette igénybe az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás e lehetőségét.

18. Az SVB ebből arra következtet, hogy az érintett AOW szerinti nyugdíja „még részben sem valamely önkéntes biztosítási időn alapul, hanem azt teljes mértékben a kötelező biztosítási időből szerezte”.

19. Mivel az arbeidsrechtbank te Antwerpenen a 2010. május 6-i ítéletében érdemben elutasította a keresetet, T. H. Bouman az arbeidshof te Antwerpen előtt fellebbezéssel élt ezen ítélettel szemben.

20. Az arbeidshof te Antwerpennek kétségei vannak az SVB álláspontjának az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontjával való összeegyeztethetőségét illetően, és úgy ítéli meg, hogy hatáskörrel rendelkezik e kérdésnek az alapjogvita keretében történő eldöntésére.

IV – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

21. Az arbeidshof te Antwerpen e körülmények között függesztette fel az eljárást, és terjesztette előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést a Bíróság elé:

„Az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti szabadon választható folytatólagos biztosítás alapján fizetett ellátásnak tekintendő-e a holland illetőségű személynek fizetett [AOW szerinti ellátás] azon része, amely olyan biztosítási időn alapul, amely alatt ez a holland illetőségű személy egyszerű kérelem alapján eltekinthet a holland rendszerhez való csatlakozástól, ezáltal a rendszer járulékainak fizetésétől, és ezt korlátozott időben valóban meg is tette, aminek következtében ez a rész nem vehető figyelembe a munkavállalói öregségi és túlélő hozzátartozói nyugdíjrendszer általános szabályainak megállapításáról szóló 1967. december 21-i királyi rendelet 52. cikke 1. §-ának (1) bekezdése szerinti, halmozódást tiltó szabály alkalmazása során?”

22. A 2013. március 4-i előzetes döntéshozatalra utaló határozat 2013. március 11-én érkezett a Bíróság Hivatalához. Írásbeli észrevételeket T. H. Bouman, a Belga Királyság és az Európai Bizottság terjesztett elő. Az erre irányuló kérelem hiányában tárgyalásra nem került sor.

V – Elemzés

A – Előzetes észrevételek

23. A jelen ügy különlegessége abban a tényben rejlik, hogy az uniós jog értelmezését a kérdést előterjesztő belga bíróság kéri, amelynek az SVB, a holland nyugdíjhivatal, által kibocsátott dokumentumban kifejtett álláspont uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően vannak kétségei.

24. Az SVB által kiállított dokumentum ugyanis a T. H. Bouman által teljesített biztosítási idők egészének kötelező jellegét igazolja, elvetve ily módon annak a lehetőségét, hogy T. H. Bouman holland nyugdíja – részben vagy egészben – önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosításból származhat.

25. Emlékeztetek arra, hogy az 574/72 rendelet 47. cikke szerint – a valamely másik tagállam halmozódást tiltó rendelkezéseinek alkalmazása érdekében – a hatáskörrel rendelkező nemzeti intézmény számítja ki az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítási időknek megfelelő összegeket.

26. Ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak e körülmények között hasznos választ lehessen adni, úgy vélem, hogy először azzal a kérdéssel kell foglalkozni, hogy az 574/72 rendelet 47. cikkének megfelelően kiállított igazolás kötelező-e valamely másik tagállam intézményeire.

27. A szociális biztonság területén a közigazgatási iratok elismerése kérdéskörének hátterét a tagállamok hatáskörrel rendelkező intézményeinek azon kötelezettsége alkotja, hogy jóhiszeműen együttműködjenek az uniós jogi rendelkezések teljes érvényesülésének és az EUMSZ 45–EUMSZ 48. cikk célkitűzései megvalósításának biztosítása érdekében. Ez az általános kötelezettség az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében foglalt jóhiszemű együttműködés elvéből ered.⁴

28. Az FTS-ügyben hozott ítéletből⁵ eredő ítélkezési gyakorlatban – amelyre a Bizottság a jelen esetben annak alátámasztása érdekében hivatkozik, hogy az SVB álláspontja kötelező a kérdést előterjesztő belga bíróság számára – a Bíróság azt állapította meg, hogy az 574/72 rendelet III. címének rendelkezései alapján kiállított, az alkalmazandó jogszabályra vonatkozó igazolás (E 101. igazolás)⁶ kötelező a más tagállamok szociális biztonsági intézményei számára, amennyiben az azt igazolja, hogy a kiküldött munkavállalók a vállalkozásuk székhelye szerinti tagállam szociális biztonsági rendszerében rendelkeznek biztosítási tagsággal.

29. Ez a megoldás az említett igazolást kivonja a fogadó tagállam bíróságai által gyakorolt felülvizsgálat alól, és az esetleges jogviták rendezését az uniós szabályozás által megállapított egyeztetési eljárásnak rendeli alá,⁷ anélkül hogy ez sértené a kiállító intézmény tagállama szerinti jogorvoslati lehetőségeket, valamint a fogadó tagállam azon lehetőségét, hogy a kiállító intézmény tagállama ellen kötelezettségsgzés megállapítása iránti eljárást indítson.⁸

30. Noha a bírósági felülvizsgálat e korlátozását olyan jogbiztonsági okok igazolják, amelyeket a valamely érintett tagállam biztosítási rendszerénél fennálló tagságát igazoló közigazgatási dokumentumokra kell alkalmazni, azt azonban álláspontom szerint nem lehet automatikusan kiterjeszteni az 1408/71 rendelettel szabályozott területen kiállított többi igazolásra.

31. Véleményem szerint ezt az álláspontot erősíti meg az Adanez-Vega ügyben hozott ítéletben a Bíróság által a valamely másik tagállamban szerzett biztosítási idők azon igazolása tárgyában követett megközelítés, amelyre a munkanélküli ellátáshoz való jog fennállásának megállapítása érdekében hivatkoztak. A Bíróság a fent hivatkozott FTS-ügyben hozott ítéletre utalva megállapította, hogy az

4 – Lásd Jacobs főtanácsnok C-202/97. sz. FTS-ügyre vonatkozó indítványának (2000. február 10-én hozott ítélet, EBHT 2000., I-883. o.) 56. pontját.

5 – A fent hivatkozott ítélet 59. pontja, valamint a C-178/97. sz., Banks és társai ügyben 2000. március 30-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-2005. o.) 46. pontja és a C-2/05. sz. Herbosch Kiere ügyben 2006. január 26-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-1079. o.) 30. és 31. pontja.

6 – Mára felváltotta a 987/2009 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése alapján kiállított A1. formanyomtatvány.

7 – Az egyeztetési eljárást jelenleg a 987/2009 rendelet 5. cikke, valamint a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottságnak a dokumentumok érvényességére, az alkalmazandó jogszabályok meghatározására és a 883/2004 rendelet szerinti ellátások biztosítására vonatkozó, párbeszédre alapuló és békéltető eljárás létrehozásáról szóló, 2009. június 12-i A1. határozata (HL 2010. C 106., 1. o.) szabályozza.

8 – A fent hivatkozott FTS-ügyben hozott ítélet 57. és 58. pontja, valamint a fent hivatkozott Herbosch Kiere ügyben hozott ítélet 28. és 29. pontja.

illetékes spanyol intézmény által a munkavállalóként szerzett biztosítási vagy szolgálati időkről kiállított igazolás sem az illetékes német intézmény, sem a német bíróságok előtt nem minősül megdönthetetlen bizonyítéknak, ami azt feltételezi, hogy az utóbbiak teljesen szabadon vizsgálhatják felül az igazolás tartalmát.⁹

32. Véleményem szerint tehát a fogadó tagállam jogszabályaiból eredő jogok meghatározása érdekében különbséget lehet tenni az egyrészt az érintett biztosítási tagságát igazoló közigazgatási dokumentumok, másrészt a bekövetkezett események vagy a származás szerinti tagállam jogszabályai szerint megszerzett idők pontos meghatározására irányuló dokumentumok között.

33. Ebben a második esetben a fogadó tagállam hatóságai – amelyeknek a feladata az érintett jogainak meghatározása – szabadon megvizsgálhatják az összes releváns tényt, beleértve az igazolást kiállító hatóság által megerősített tényeket is.

34. A jelen esetben pontosan ez a helyzet, mivel a belga hatóságoknak figyelembe kell venniük a holland jogszabályok szerint megszerzett biztosítási időket, annak érdekében, hogy meghatározzák T.H. Bouman jogainak terjedelmét, ahogy azok a halmazódást tiltó belga szabályok alkalmazásából következnek. E körülmények között a belga bíróság – többek között az uniós joggal való összeegyeztethetősége szempontjából – felülvizsgálhatja a holland hatóság által az 574/72 rendelet 47. cikke alapján kiállított igazolás tartalmát.

35. A kérdést előterjesztő bíróság tehát célravezetően terjesztheti a Bíróság elé az ilyen vizsgálat keretében felmerülő előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést.

B – Az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” fogalmáról

36. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez annak nemcsak kifejezéseit, hanem szöveggörnyezetét, valamint annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az említett rendelkezés részét képezi.¹⁰ Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szempontjából annak keletkezése is relevánsnak bizonyulhat.¹¹

37. Először is pontosítanom kell, hogy az „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” fogalmának jogi meghatározását nem tartalmazza az 1408/71 rendelet.

38. Az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdése c) pontjának szövegét illetően a rendelet különböző nyelvi változatai némileg eltérő kifejezéseket használnak az „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” fogalmának megjelölésére, amelyek azonban megegyeznek abban, hogy a biztosítási tagság önkéntes jellegére helyezik a hangsúlyt.¹²

39. Az értelmezett jogi szabály szöveggörnyezetét illetően emlékeztetek továbbá arra, hogy az 1408/71 rendelet, a II. címének rendelkezéseivel a kollíziós szabályok teljes és egységes rendszerét alkotja, amely rendszer az alkalmazandó jogszabályok egységességének elvén alapul.¹³

9 — A C-372/02. sz. Adanez-Vega-ügyben 2004. november 11-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-10761. o.) 36. és 48. pontja. Lásd még a C-102/91. sz. Knoch-ügyben 1992. július 8-án hozott ítélet (EBHT 1992., I-4341. o.) 53. és 54. pontját.

10 — Lásd többek között a 292/82. sz. Merck-ügyben 1983. november 17-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3781. o.) 12. pontját vagy a C-84/12. sz. Koushkaki-ügyben 2013. december 19-én hozott ítélet 34. pontját.

11 — A C-583/11. P. sz., Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ügyben 2013. október 3-án hozott ítélet 50. pontja.

12 — Eltérés van egyrészt azon nyelvi változatok között, amelyek különbséget tesznek az „önkéntes” fogalma, másrészt a „szabadon választható (folytatólagos)” fogalma között (többek között a spanyol, az angol, a francia, az olasz, a litván vagy a lengyel nyelvű változatok), másrészt azon nyelvek között, amelyek ugyanazt a kifejezést használják az „önkéntes” biztosítás, az „önkéntes folytatólagos” biztosítás, illetve a „önkéntes jelleggel folytatólagos” biztosítás megjelölésére (többek között a dán, a német, a holland és a svéd nyelvű változatok).

13 — Lásd ebben az értelemben 102/76. sz. Perenboom-ügyben 1977. május 5-én hozott ítéletet (EBHT 1977., 815. o.) és a C-115/11. sz. Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe ügyben 2012. október 4-én hozott ítélet 29. pontját.

40. Ez a koordinációs rendszer főszabály szerint nem terjed ki az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosításra, amely az 1408/71 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően nem tartozik a rendelet 13–14d. cikkének hatálya alá, azon eset kivételével, amikor valamely tagállamban az érintett ágazatban csak egyetlen önkéntes rendszer létezik.¹⁴

41. Az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítást kiveszi a halmozódást tiltó szabályok hatálya alól abban az esetben, ha a tagállam jogszabályai tartalmazznak ilyen szabályokat.

42. Ez a rendelkezés logikus következménye annak, hogy a jogszabály egységességének elvén alapuló koordinációs rendszerből kizárták az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítást. Ez a rendelkezés tehát lehetővé teszi az Európai Unión belül mozgó személy számára – aki úgy döntött, hogy valamely másik tagállamban szerez önkéntes jelleggel öregségi, rokkantsági vagy túlélő hozzátartozói nyugdíjat – az e döntésnek megfelelő kiegészítő szociális biztonsági fedezet biztosítását.

43. Ezt a megállapítást megerősítik a szóban forgó rendelkezés keletkezésének körülményei is, amely rendelkezést az 1248/92 rendelettel illesztették az 1408/71 rendeletbe.

44. Amint az annak idején a Bizottság által előterjesztett javaslatból¹⁵ kitűnik, az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdése c) pontjának beillesztésével elérni kívánt korlátozásnak az volt a célja, hogy választ adjon az 574/72 rendelet¹⁶ 46. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozóan a Schaap-ügyben hozott ítéletből¹⁷ eredő tendenciára. Az 1248/92 rendelettel hatályon kívül helyezett utóbbi rendelkezés, az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítási időknek megfelelő ellátásokat figyelmen kívül hagyta a halmozódást tiltó nemzeti rendelkezéseknek az 1408/71 rendelet 46. cikkének (3) bekezdése keretében történő alkalmazása érdekében.

45. Emlékeztetőül: M. Schaap holland állampolgár azt állította, hogy az 574/72 rendelet említett 46. cikkének (2) bekezdése – amelynek címe kifejezetten utalt a kötelező és az önkéntes biztosítási idők halmozódásának esetére – megakadályozza, hogy a holland hatóságok levonják a holland nyugdíjából az önkéntes biztosítási idők alapján megszerzett német nyugdíjnak megfelelő részt, jóllehet az ő esetében nem volt szó a biztosítási idők halmozódásáról.

46. A Bíróság kifejtette, hogy az 1408/71 rendelet „lehetővé teszi, hogy a munkavállaló az összes – önkéntes vagy szabadon választható – biztosítási időnek megfelelő ellátásból részesüljön”, még akkor is ha a halmozódó időket figyelmen kívül hagyjuk, következésképpen a Bíróság az 574/72 rendelet említett 46. cikke (2) bekezdésének alkalmazását kiterjesztette a nyugdíjak halmozódásának – az 1408/71 rendelet 46. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozó – valamennyi esetére.¹⁸

47. Tekintettel az értelmezett rendelkezés keletkezésének körülményeire, valamint e rendelkezésnek az 1408/71 rendelet rendszerébe történő bevezetése során követett célokra, az „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” kifejezést véleményem szerint kellően tágan kell értelmezni annak érdekében, hogy ne fosszák meg az érintettet attól, hogy a valamely másik tagállam jogszabályai alapján megszerzett önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás összes idejét figyelembe vegyék.

14 — A 883/2004 rendelet 14. cikke (1) bekezdésének hasonló rendelkezéséhez fűzött magyarázathoz lásd Ślebzak, K., *Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego*, LEX Wolters Kluwer, Varsó, 2012., 256. o., és Steinmeyer, H.-D., *Europäisches Sozialrecht*, M. Fuchs (kiadó), 6. kiadás, Nomos, Baden-Baden, 2013., 209. o.

15 — Az 1408/71/EGK rendelet és az 574/72 rendelet módosításáról szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslat (COM(89) 370 végleges, 23. o.).

16 — Az 1974. június 4-i 1392/74/EGK tanácsi rendelettel (HL L 152., 1. o.) módosított 574/72 rendelet 46. cikkének (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezett: „[az 1408/71] rendelet [eredeti változata] 46. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás idejének megfelelő ellátás összegét nem veszik figyelembe”.

17 — A 176/78. sz. Schaap, ún. „Schaap II”-ügyben 1979. április 5-én hozott ítélet (EBHT 1979., 1673. o.), Wyatt, D. megjegyzésével, *European Law Review*, 1981., 54–55. o.

18 — A Schaap II-ügyben hozott ítélet 10. és 11. pontja.

48. Ezt az álláspontot támasztja alá az 1408/71 rendelet célja is, amely a személyek Unión belüli mozgásának megkönnyítése, tiszteletben tartva a szociális biztonságra vonatkozó nemzeti jogszabályok sajátos jellemzőit, és biztosítva, hogy a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló személyeket ne érje hátrány.¹⁹

49. Az 1408/71 rendelet rendelkezéseit tehát az EUMSZ 48. cikk fényében kell értelmezni, ami többek között azt jelenti, hogy a migráns munkavállalók a szabad mozgáshoz az EUM-Szerződésben biztosított joguk gyakorlása folytán sem a szociális biztonsági ellátásokra való jogosultságot nem veszíthetik el, sem az ilyen ellátás összegének csökkenését nem szenvedhetik el.²⁰

50. Amint azt a jelen ügyben tett észrevételeiben a Bizottság is állítja, ezt a rendelkezést – annak érdekében, hogy az harmonikusan illeszkedjen az 1408/71 rendeletnek alapul szolgáló, elérni kívánt célkitűzéshez – olyan módon kell értelmezni, hogy az kizárja annak a lehetőségét, hogy a munkavállalót vagy annak az ellátásokhoz való származtatott jogosultsággal rendelkező családtagját a halmozódást tiltó nemzeti szabályok²¹ megfoszák attól, hogy a valamely másik tagállam jogszabályai alapján önkéntesen megszerzett biztosítási időket figyelembe vegyék.

51. Végül az „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” kifejezés tág értelmezését megerősíti a Bíróság által az 1408/71 rendelet 9. cikke (2) bekezdése értelmezésének tárgyában elfogadott álláspont.

52. Az említett rendelkezés összefüggésében – amelynek az a célja, hogy a valamely más tagállamban megszerzett biztosítási idők elismerésének előírásával megkönnyítse az önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosításba való belépést – a Bíróság tágran értelmezte a szóban forgó kifejezést, megállapítva, hogy ennek hatálya alá tartozik „a biztosítások minden olyan típusa, amely önkéntes elemet tartalmaz” függetlenül attól, hogy valamely korábban létrejött biztosítási viszony folytatásáról van-e szó, vagy sem.²²

53. Véleményem szerint e megállapítások összessége egyértelműen az „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” fogalmának tág értelmezése mellett szól.

54. Ami a jelen ügyet illeti, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az AOW szerinti nyugdíj főszabály szerint azon a kötelező biztosítási rendszeren alapul, amelynek T. H. Bouman a Hollandiába történő 1974-es visszatérésétől automatikusan a hatálya alá került.

55. Az említett határozatból az is kitűnik, hogy egy bizonyos biztosítási tagsági idő során T. H. Bouman helyzete a holland rendelet 22. cikkében meghatározott eset alá tartozott, ami lehetővé tette, hogy az érintett a kérelmére mentességet kapjon a biztosítási tagság alól. T. H. Bouman ezt a mentességet csupán a nyugdíjkorhatár előtti négy évre kérte, és kapta meg.

19 — A C-50/05. sz. Nikula-ügyben 2006. július 18-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-7029. o.) 20. pontja és a C-440/09. sz. Tomaszewska-ügyben 2011. március 3-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-1033. o.) 28. pontja.

20 — A C-406/93. sz. Reichling-ügyben 1994. augusztus 9-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-4061. o.) 24. pontja; a C-205/05. sz. Nemeč-ügyben 2006. november 9-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-10745. o.) 37. és 38. pontja; a C-352/06. sz. Bosmann-ügyben 2008. május 20-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-3827. o.) 29. pontja, valamint a C-611/10. és C-612/10. sz., Hudzinski és Wawrzyniak egyesített ügyekben 2012. június 12-én hozott ítélet 46. pontja.

21 — Pontosítani kell, hogy a Bíróságnak a közelmúltban alkalma volt megerősíteni, hogy az 1408/71 rendelettel nem ellentétes a jelen ügyben meghatározotthoz hasonló halmozódást tiltó nemzeti szabály, amennyiben az tiszteletben tartja az említett rendeletben előírt feltételeket, és nem jár azon megoldás sérelmével, amely az elsődleges jog rendelkezéseinek esetleges alkalmazásából eredhet (a C-127/11. sz. van den Booren-ügyben 2013. március 7-én hozott ítélet 34. és 38. pontja).

22 — A 93/76. sz. Liégeois-ügyben 1977. március 16-án hozott ítélet (EBHT 1977., 543. o.) 14. és 17. pontja, valamint a 368/87. sz. Hartmann Troiani-ügyben 1989. május 18-án hozott ítélet (EBHT 1989., 1333. o.) 12. pontja. A Bíróság a „szabadon választható folytatólagos biztosítás” fogalmának olyan értelmezést adott, amely némileg eltávolodik a kifejezés szokásos jelentésétől megállapítva, hogy ez a fogalom magában foglalja a tanulmányi idők és az alkalmazási idők azonos kezelését, függetlenül attól, hogy fennáll-e valamely korábban létrejött biztosítási viszony, és e fogalomhoz tartozik a nyugdíjjogosultság visszamenőleges megváltása is. Az elemző magyarázathoz lásd Mavridis, P., *La sécurité sociale à l'épreuve de l'intégration européenne*, Sakkoulas-Bruylant, Athén-Brüsszel, 2003., 515–518. o.

56. E körülmények között lényegében azt a kérdést kell megvizsgálni, hogy az a biztosítás, amelynek hatálya automatikusan beáll, amely azonban az érintett kérelmére lehetőséget biztosít a biztosítási tagság felfüggesztésére, az értelmezett rendelkezés értelmében vett „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás” fogalmának hatálya alá tartozik-e.

57. A Belga Királyság észrevételeiben kifejtett állásponttal ellentétben nem gondolom úgy, hogy a szabadon választható jelleg elismerése azon általános rendszer esetében, amelyben a jelen ügybeli helyzethez hasonlóan a biztosítási tagság automatikusan keletkezik, azonban az alól mentességet lehet kérni, a szabadon választható biztosítás elvébe ütközne.

58. A biztosítási rendszerben a tagság szabadon választható jellege véleményem szerint következhet abból a tényből, hogy az érintettnek a biztosítási rendszerbeli tagságát, illetve a biztosításának folytatását kérelmeznie kell, és abból a tényből is, hogy az érintettnek joga van ahhoz, hogy mentességet kapjon a biztosítási tagság alól. Lényegében mindkét helyzet magában foglalja a biztosított választását, és igazolja azt a tényt, hogy a biztosítási tagság – amennyiben folytatódik – választható jellegű.

59. Ebben a tekintetben hangsúlyozni kívánom, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy azok a járulékok, amelyeket T. H. Bouman abban az időben fizetett, amikor jogosult volt mentességet igényelni, befolyásolták az AOW szerinti nyugdíjának összegét, ily módon kiegészítő szociális védelmet biztosítottak számára.

60. Ennélfogva az a véleményem, hogy az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás alapján megállapított ellátások” fogalma hatálya alá tartozik az ellátásnak azon az időn alapuló része, amely alatt az érintett jogosult volt mentességet kérni a biztosítási tagság alól, azt azonban nem tette, amennyiben a kérdéses idő alatt a biztosítási tagság folytatása befolyásolta a jövőbeli ellátásának mértékét.

61. Ebben a tekintetben nem győz meg a Belga Királyság által javasolt, korlátozottabb megközelítés, amely szerint a „szabadon választható folytatólagos biztosítás” kifejezés kizárólag azokat a mechanizmusokat jelenti, amelyek lehetőséget adnak a biztosított számára a járulékkal nem fedezett idők fedezésére a nyugdíj megszerzése során keletkezett hiányok pótlása érdekében.

62. Véleményem szerint az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontjában foglalt rendelkezésnek sem a szövegéből, sem a rendszeréből nem következik, hogy a hiányok pótlása az e rendelkezés értelmében vett „önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos” biztosítás velejáró jellemzője volna.

63. Tekintettel a szóban forgó rendelkezés alapjául szolgáló célra, amely szerint az érintettet nem szabad megfosztani attól, hogy a valamely másik tagállam jogszabályai alapján megszerzett önkéntes vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás összes idejét figyelembe vegyék,²³ véleményem szerint ezt a kifejezést még nyitottabban kell értelmezni, elvonatkoztatva az érintett nemzeti jogszabály által esetleg követett eltérő célkitűzésektől.

64. Ez a kifejezés tehát az érintettnek biztosított azon jogosultságára is vonatkozhat, hogy bizonyos időre felfüggeszse a biztosítási tagságot, amennyiben ezen önkéntes választás kihatással lenne a jövőbeli szociális biztonsági ellátásának mértékére.

23 — Lásd a jelen indítvány 47. pontját.

65. Márpedig a jelen ügyben ez a helyzet, figyelembe véve azt a tényt, hogy T. H. Bouman választhatott az AOW szerinti biztosítási tagságának folytatása és a mentesség között, ami – amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – kihatással volt a biztosítási tagsági idejére és az öregségi nyugdíjának összegére is.

66. Ezen észrevételek összességére tekintettel úgy vélem, hogy az 1408/71 rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontja kiterjed az ellátás azon biztosítási időn alapuló részére, amely alatt az érintett jogosult volt mentességet kapni a kötelező biztosítási rendszerbeli tagság alól, amennyiben a kérdéses időben fennálló biztosítási tagság befolyásolja a szociális biztonsági ellátás mértékét.

VI – Véggöveztetések

67. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen válaszoljon az arbeidshof te Antwerpen által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre:

Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed az ellátás azon biztosítási időn alapuló részére, amely alatt az érintett jogosult volt mentességet kapni a kötelező biztosítási rendszerbeli tagság alól, amennyiben a kérdéses időben fennálló biztosítási tagság befolyásolja a szociális biztonsági ellátás mértékét.